

Через 2,5-3,0 місяці після пікірування, коли живці добре укорінились, їх частина була пересаджена на дорощування в умови закритого ґрунту у спеціально приготовлену ґрунтосуміш засипану у контейнери (виращування із закритою кореневою системою): торф, чорнозем та білий пісок у співвідношенні 1:1:1, де за ними проводили відповідний догляд, а інша частина була висаджена у відкритий ґрунт (рис. 2).

Отже, варто зазначити, що для відтворення тиса ягідного та його морфологічних форм автовегетативним способом доцільно застосовувати живцювання зимовими живцями, обробленими комерційним стимулятором "Корневін", за якого забезпечується в середньому 71 % укорінення живців.

Література

1. Білоус В.І. Лісова селекція : підручник [для студ. ВНЗ] / В.І. Білоус. – Умань : Уманське видав.-поліграф. під-во, 2003. – 534 с.
2. Бродович Т.М. Деревья и кустарники запада УССР. Атлас / Т.М. Бродович, М.М. Бродович. – Львов : Изд-во "Вища шк.", 1979. – 251 с.
3. Заячук В.Я. Дендрология : підручник [для студ. ВНЗ] / В.Я. Заячук. – Львів : Вид-во "Апріорі", 2008. – 656 с.
4. Калініченко О.А. Декоративна дендрология : підручник [для студ. ВНЗ] / О.А. Калініченко. – К. : Вид-во "Вища шк.", 2003. – 199 с.
5. Колесников А.И. Декоративная дендрология / А.И. Колесников. – М. : Изд-во "Лесн. пром-сть", 1974. – 740 с.
6. Кохно М.А. Дикорослі та культивовані дерева та кущі: голонасінні, довідник, НАН України / М.А. Кохно, С.І. Кузнецова. – К. : Вид-во "Вища шк.", 2000. – 207 с.
7. Усольцева О.Г. Особливості вегетативного розмноження тису ягідного стебловими живцями в степу України / О.Г. Усольцева // Збірник наукових праць / Уманський державний аграрний університет. – Умань : Вид-во УДАУ. – 2009. – Вип. 71, ч. 1. – С. 183-187.
8. Хессайон Д.Г. Все о декоративно цветущих кустарниках / Д.Г. Хессайон. – М. : Изд-во "Кладезь-Букс", 2005. – 127 с.
9. Энциклопедия декоративных садовых растений. [Электронный ресурс]. – Доступный с <http://flower.onego.ru>.
10. Особливості насінношення... *Taxus baccata* L. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.google.com.ua/url?sa=t&rc=1&q=&esrc=s&source=web&cd=2&cad=rja&ved=0CC4QFjAB&url=http%3A%2F%2Fbobsad.nubip.edu.a%2Fdoc_pdf%2F24.pdf&ei=-6jnUrWOLZO4hAfTWCYDQ&usg=AFQjCNHAPf-3DWvLuK8NmBZKlpvWg9JQbg&bvm= bv.59930103, d. Yms.

Лисовий Н.Н. Полиморфизм и особенности автовегетативного размножения *Taxus baccata* L.

Проанализированы литературные источники по тематике проведенных исследований. Приведена краткая характеристика наиболее ценных для садово-паркового хозяйства декоративных форм *Taxus baccata* L. Проведены экспериментальные исследования по автовегетативному размножению *Taxus baccata* L. типичной формы, 'Fastigiata' и 'Aurea' зимними и летними черенками с использованием различных стимуляторов укоренения. Подробно описана использованная методика исследований: сроки заготовки черенков и проведения экспериментов, виды и концентрации стимуляторов, тип субстрата. Обобщены, проанализированы и приведены полученные результаты.

Ключевые слова: *Taxus baccata* L., декоративная форма, стимулятор укоренения, черенок.

Lisoviy M.M. Polymorphism and features of autovegetative reproduction of *Taxus baccata* L.

Literature sources on the subject of the research are analysed. A brief description of the most valuable for Landscape Architecture decorative forms of *Taxus baccata* L is provi-

ded. Experimental studies on autovegetative reproduction of *Taxus baccata* L typical form, 'Fastigiata' and 'Aurea' by winter and summer cuttings with using different rooting stimulants are undertaken. Methods used in the studies such as timing of harvesting cuttings and experiments, the types and concentrations of stimulants, the type of substrate, are described in detail. The results obtained are summarized, analyzed, and presented.

Keywords: *Taxus baccata* L., decorative form, root stimulator, graft.

УДК 712.253(477.63)

Викл. О.А. Пономарьова, канд. біол. наук;
проф. В.П. Бессонова, д-р біол. наук; доц. О.Є. Іванченко, канд. біол. наук –
Дніпропетровський ДАУ

ДЕНДРОФЛОРА ПАРКУ ІМ. Ю. ГАГАРИНА У ДНІПРОПЕТРОВСЬКУ

Дендрофлора парку ім. Ю. Гагаріна представлена 29 видами дерев, 13 видами чагарників і 2 видами ліан, що належать до 24 родин. Переважна більшість видів (62 %) є інтродукованими. Вік більшості дерев сягає близько 50 років. Тільки 35 % екземплярів рослин мають добрий життєвий стан. Це представники таких видів, як *Tilia platyphyllos* Scop., *Ailanthus altissima* (Mill.) Swingle, *Juglans regia* L., *Ulmus parvifolia* Jacq., *Ulmus scabra* Mill., *Acer pseudoplatanus* L., *Populus alba* L. Найбільшу кількість пошкоджень виявлено в екземплярів таких видів, як *Robinia pseudoacacia* L., *Gleditsia triacanthos* L., *Aesculus hippocastanum* L., *Fraxinus excelsior* L., *Betula pendula* Roth, *Acer negundo* L., *Ulmus scabra* Mill., *Quercus robur* L., які становлять більше половини деревної рослинності парку.

Ключові слова: дендрофлора парку, життєвий стан.

Вступ. Дендрофлора парків та скверів урботехногенних територій формує систему зелених насаджень загального користування, яка є основою зеленої зони міст. Зелені насадження серед забудови сприяють поліпшенню мезо- і мікроклімату та санітарно-гігієнічних умов. У населених пунктах вони створюють природне пейзажне середовище, умови для масового відпочинку населення серед природного оточення і оздоровлюють повітряний басейн [3]. Вивчення стану та видового складу паркових насаджень такого великого промислового міста, як Дніпропетровськ стає дедалі більше актуальнішим у зв'язку з ростом інтенсивності техногенного навантаження.

Дніпропетровський парк імені Юрія Гагаріна – це територія університетського містечка Дніпропетровського національного університету ім. О. Гончара. Парк було засновано в 1964 р., його територія займає близько 13 га. У 1996 р. парк було введено до складу ботанічного саду Дніпропетровського національного університету. Таким чином, зараз парк є об'єктом природно-заповідного фонду загальнодержавного значення [8].

Зважаючи на те, що парк несе істотне рекреаційне навантаження, а дерева мають немолодий вік (за умов зростання в міському середовищі), ми вважаємо актуальним проведення дослідження видового складу дендрофлори парку, а також оцінку життєвого стану деревної рослинності для подальшої оптимізації паркових насаджень.

Методи досліджень. Облік деревних та чагарникових рослин виконували згідно з "Інструкцією з технічної інвентаризації зелених насаджень у містах та інших населених пунктах України" № 226 від 24.12. 2001 р. [2]. Життєвий стан встановлювали за трьохбальною шкалою [5].

Табл. 1. Таксономічний аналіз дендрофлори парку

№	Родина	Вид	Кількість екземплярів виду, шт
1	<i>Pináceae</i>	<i>Picea pungens</i> f. 'Glauca'	32
2	<i>Cupressáceae</i>	<i>Platyclusus orientalis</i>	46
		<i>Juniperus sabina</i>	15
		<i>Juniperus squamata</i>	15
		<i>Acer platanoides</i>	223
3	<i>Aceraceae</i>	<i>Acer pseudoplatianus</i>	20
		<i>Acer negundo</i>	211
		<i>Ulmus parvifolia</i>	6
4	<i>Ulmaceae</i>	<i>Ulmus scabra</i>	33
		<i>Celtis occidentalis</i>	2
6	<i>Salicaceae</i>	<i>Populus nigra</i>	43
		<i>Populus alba</i>	18
		<i>Populus italica</i>	7
		<i>Populus simonii</i>	31
		<i>Salix alba</i>	11
7	<i>Fabaceae</i>	<i>Robinia pseudoacacia</i>	564
		<i>Gleditsia triacanthos</i>	95
8	<i>Hippocastanaceae</i>	<i>Aesculus hippocastanum</i>	285
9	<i>Oleaceae</i>	<i>Fraxinus excelsior</i>	67
		<i>Syringa vulgaris</i>	5
		<i>Ligustrum vulgare</i>	62
10	<i>Moraceae</i>	<i>Morus alba</i>	13
11	<i>Tiliaceae</i>	<i>Tilia platyphyllos</i>	58
		<i>Tilia cordata</i>	7
		<i>T. x europaea</i>	7
12	<i>Rosaceae</i>	<i>Spiraea media</i>	10
		<i>Armeniaca vulgaris</i>	2
		<i>Sorbus aucuparia</i>	4
		<i>Pyrus communis</i>	8
		<i>Rosa canina</i>	1
		<i>Crataegus laevigata</i>	1
13	<i>Betulaceae</i>	<i>Betula pendula</i>	49
14	<i>Simaroubaceae</i>	<i>Ailanthus altissima</i>	15
15	<i>Berberidaceae</i>	<i>Berberis thubergii</i>	6
16	<i>Tamaricaceae</i>	<i>Tamarix tetrandra</i>	5
17	<i>Buxaceae</i>	<i>Buxus sempervirens</i>	18
18	<i>Caprifoliaceae</i>	<i>Symphoricarpos albus</i>	1
19	<i>Bignoniaceae</i>	<i>Catalpa bignonioides</i>	1
20	<i>Fagaceae</i>	<i>Quercus robur</i>	15
21	<i>Juglandaceae</i>	<i>Juglans regia</i>	10
22	<i>Cornaceae</i>	<i>Swida sanguinea</i>	1
23	<i>Sambucaceae</i>	<i>Sambucus nigra</i>	22
24	<i>Vitaceae</i>	<i>Parthenocissus quinquefolia</i>	-
		<i>Parthenocissus tricuspidata</i>	-
Всього	24	44	2045

Результати досліджень. Аналіз видового складу засвідчив, що дендрофлора парку ім. Ю. Гагаріна представлена 44 видами дерев, чагарників та ліан, які належать до 24 родин (табл. 1). Водночас в однойменному парку в Житомирі (також заснованому в 1964 р.) різноманіття дендрофлори в декілька разів вище, ніж у Дніпропетровську [4]. Бідний видовий склад дерев (близько 30 видів) виявлений і в інших парках нашого міста – ім. Т.Г. Шевченко і Севастопольському [6, 7].

Переважна більшість представників дендрофлори – покритонасінні, які належать до 38 видів (94,8 % від загальної кількості екземплярів), серед голонасінних виявлено всього 4 види (5,2 %). 26 видів (61,9 %) дерев і чагарників у парку представлено інтродукованими видами (*Picea pungens*, *Platyclusus orientalis*, *Juniperus squamata*, *Acer pseudoplatianus*, *Acer negundo*, *Ulmus scabra*, *Celtis occidentalis*, *Populus italica*, *Populus simonii*, *Robinia pseudoacacia*, *Gleditsia triacanthos*, *Aesculus hippocastanum*, *Syringa vulgaris*, *Morus alba*, *Tilia platyphyllos*, *T. x europaea*, *Spiraea media*, *Armeniaca vulgaris*, *Ailanthus altissima*, *Berberis thunbergii*, *Tamarix tetrandra*, *Parthenocissus quinquefolia*, *Parthenocissus tricuspidata*, *Buxus sempervirens*, *Symphoricarpos albus*, *Catalpa bignonioides*, *Juglans regia*, *Swida sanguinea*) і тільки 16 (38,1 %) аборигенними (*Acer platanoides*, *Juniperus sabina*, *Ulmus parvifolia*, *Populus nigra*, *Populus alba*, *Salix alba*, *Fraxinus excelsior*, *Ligustrum vulgare*, *Tilia cordata*, *Sorbus aucuparia*, *Pyrus communis*, *Rosa canina*, *Crataegus laevigata*, *Betula pendula*, *Quercus robur*, *Sambucus nigra*). Переважання інтродукованих видів деревних рослин – характерна риса Дніпропетровських парків [1].

За результатами таксономічного аналізу з'ясовано, що родини представлені різною кількістю родів та видів (рис. 1), при цьому видове різноманіття не завжди забезпечено великою кількістю екземплярів.

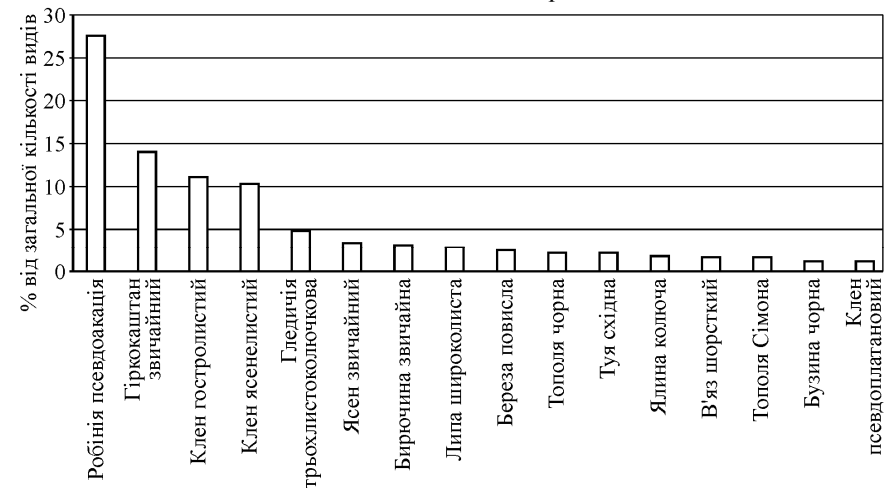

Рис. 1. Розподіл видів деревно-чагарникових рослин за кількістю екземплярів, %

Наприклад, серед Розових (*Rosaceae*) виявлено 6 родів (6 видів), що становлять всього 1,3 % (за кількістю екземплярів); Маслинових (*Oleaceae*) – 3 ро-

ди (3 види) – 6,5 %; Вербових (*Salicaceae*) – 2 роди (5 видів) – 5,3 %. В той же час на частку Бобових (*Fabaceae*), які представлені всього 2 родами (2 види), припадає 32,2 %; Кленових (*Aceraceae*) – 1 рід (3 види) – 22,3 %; Гіркокаштанових (*Hippocastanaceae*) – 1 рід (1 вид) – 13,3 % (рис. 1).

На території парку нараховується 11 родин, які представлені одиничними екземплярами: Каркасові (*Celtidaceae*), Тутові (*Moraceae*), Симарубові (*Simaroubaceae*), Барбарисові (*Berberidaceae*), Тамариксові (*Tamaricaceae*).

Вивчення життєвого стану дерев показало, що у доброму і задовільному станах перебуває 85,8 % екземплярів (табл. 2). Найкращий стан можна відзначити у таких видів, як *Tilia platyphyllos*, *Acer platanoides*, *Juglans regia*, *Ailanthus altissima*, *Picea pungens*, *Ulmus parvifolia*. Незадовільний стан відзначено у великій кількості екземплярів *Platycladus orientalis*, *Robinia pseudoacacia*, *Aesculus hippocastanum*, *Betula pendula*, *Acer negundo*, *Populus ruamidalis*. Великий відсоток сухостою у парковому деревостані відзначається серед представників *Platycladus orientalis*, *Betula pendula*, *Robinia pseudoacacia*, *Aesculus hippocastanum*.

Табл. 2. Життєвий стан дерев парку

№	Вид	Добрий		Задовільний		Незадовільний		Сухостій	
		шт	%	шт	%	шт	%	шт	%
1	<i>Picea pungens</i> f. <i>Glauca</i>	21	65,6	8	25,0	3	9,4	-	-
2	<i>Platycladus orientalis</i>	7	15,2	26	56,5	9	19,6	4	8,7
3	<i>Aesculus hippocastanum</i>	22	7,7	235	80,7	19	6,7	14	4,9
4	<i>Fraxinus excelsior</i>	36	53,7	26	38,8	4	6,0	1	1,5
5	<i>Morus alba</i>	5	38,5	6	46,2	2	15,4	-	-
6	<i>Betula pendula</i>	22	44,9	17	34,7	1	2,0	9	18,4
7	<i>Ailanthus altissima</i>	11	73,3	4	26,7	-	-	-	-
8	<i>Armeniaca vulgaris</i>	1	50,0	1	50,0	-	-	-	-
9	<i>Sorbus aucuparia</i>	-	-	1	25,0	3	75,0	-	-
10	<i>Tilia platyphyllos</i>	48	82,8	7	12,1	2	3,4	1	1,7
11	<i>Tilia cordata</i>	2	28,6	5	71,4	-	-	-	-
12	<i>T. x europaea</i>	5	71,4	2	28,6	-	-	-	-
13	<i>Robinia pseudoacacia</i>	137	24,3	309	54,8	71	12,6	50	8,9
14	<i>Gleditsia triacanthos</i>	24	25,3	64	67,4	6	6,3	1	1,1
15	<i>Acer platanoides</i>	184	82,6	32	14,3	5	2,2	2	0,8
16	<i>Acer pseudoplatanus</i>	10	50,0	10	50,0	-	-	-	-
17	<i>Acer negundo</i>	50	23,7	118	55,9	37	17,5	6	2,8
18	<i>Catalpa bignonioides</i>	-	-	1	100,0	-	-	-	-
19	<i>Ulmus parvifolia</i>	4	67,7	2	32,3	-	-	-	-
20	<i>Ulmus scabra</i>	6	18,2	22	66,7	5	15,2	-	-
21	<i>Celtis occidentalis</i>	1	50,0	1	50,0	-	-	-	-
22	<i>Populus nigra</i>	26	60,5	15	34,9	1	2,3	1	2,3
23	<i>Populus simonii</i>	6	19,3	23	74,2	1	3,2	1	3,2
24	<i>Populus italica</i>	2	28,6	1	14,3	3	42,9	1	14,3
25	<i>Populus alba</i>	11	61,1	5	27,8	1	5,6	1	5,6
26	<i>Salix alba</i>	5	45,5	3	27,3	3	27,3	-	-
27	<i>Quercus robur</i>	4	26,7	11	73,3	-	-	-	-
28	<i>Juglans regia</i>	8	80,0	2	20,0	-	-	-	-
29	<i>Pyrus communis</i>	2	25,0	5	62,5	1	12,5	-	-
	Всього дерев, шт./%	662	35,0	960	50,8	177	9,4	92	4,8

Вікова структура більшості дерев відповідає термінам закладання парку і сягає близько 50 років. Значний вік дерев і зростання в урбогенному середовищі негативно позначається на фітосанітарному стані деревної рослинності. Серед пошкоджень деревно-чагарникової рослинності найбільш поширені: розрідження крони, механічні ураження, всихання скелетних гілок, морозобійні тріщини (табл. 3). Наявність великої кількості механічних пошкоджень свідчить про високе рекреаційне навантаження в парку, який за роки експлуатації жодного разу не підлягав реконструкції.

Табл. 3. Характер пошкодження дерев в парку, % від загальної кількості екземплярів даного виду (станом на другу половину вересня)

Вид	Всихання скелетних гілок	Ураження грибами стовбура	Суховерхність	Дупла	Розріджена крона	Некроз листків (хвої)	Рак	Морозобійні	Механічні пошкодження	Фаут
1	<i>Picea pungens</i> f. <i>Glauca</i>	9,4		6,3		3,1				
2	<i>Platycladus orientalis</i>	13,1								
3	<i>Aesculus hippocastanum</i>	16,5		1,4	2,1	2,8	100	9,5	1,4	0,7
4	<i>Fraxinus excelsior</i>	19,4				1,5	3,0	6,0		1,5
5	<i>Morus alba</i>	15,4					7,7	7,7		
6	<i>Betula pendula</i>	6,1		2,0		6,1			2,0	
7	<i>Ailanthus altissima</i>	10,0					6,7		6,7	13,5
8	<i>Sorbus aucuparia</i>			50,0		25,0		25,0		
9	<i>Tilia platyphyllos</i>	8,6		1,7		5,2		3,4		
10	<i>Tilia cordata</i>	28,6				42,8	14,3	42,8		
11	<i>T. x europaea</i>	14,3			14,3		1,6	14,3		
12	<i>Robinia pseudoacacia</i>	11,3	0,2	2,3	2,5	1,4		1,6	8,0	0,4
13	<i>Gleditsia triacanthos</i>	23,2		2,1	5,3	2,1		2,1	5,3	
14	<i>Acer platanoides</i>	8,1		0,9	0,5	0,9	3,1	0,5	8,5	0,5
15	<i>Acer pseudoplatanus</i>	25,0		5,0			5,0	5,0		
16	<i>Acer negundo</i>	7,6		5,2	4,7	0,9		0,9	6,2	3,8
17	<i>Ulmus parvifolia</i>	16,7				16,7				
18	<i>Ulmus scabra</i>	15,2				3,0		3,0		
19	<i>Populus nigra</i>	14,0	2,3	7,0		2,3		4,6	2,3	
20	<i>Populus simonii</i>	16,3		4,7				2,3	4,7	
21	<i>Populus italica</i>	71,4						14,3		
22	<i>Populus alba</i>	5,6		5,6	5,6			5,6		
23	<i>Salix alba</i>	9,1		18,2	9,1			9,1		
24	<i>Quercus robur</i>	13,3	33,3					13,3		6,7
25	<i>Juglans regia</i>									20,0
26	<i>Pyrus communis</i>	12,5								

Найбільшу кількість пошкоджень стовбура та крони виявлено у представників таких видів, як *Fraxinus excelsior*, *Acer negundo*, *Sorbus aucuparia*, *Robinia pseudoacacia*, *Gleditsia triacanthos*, *Populus simonii*, *Populus italica*, *Quercus robur*, *Aesculus hippocastanum*, які становлять більше половини деревної рослинності парку. Це можна пояснити тим, що представники цих видів зростають у

зонах високого рекреаційного навантаження (вздовж доріжок, біля майданчиків). Незадовільний стан робіниї, гірकोкаштану та клена ясенелистого зафіксовано і в інших парках Дніпропетровська [6, 7]. Найбільш стійкими видами до пошкоджень в парку ім. Ю. Гагаріна виявилися *Tilia platyphyllos*, *Ailanthus altissima*, *Juglans regia*, *Ulmus parvifolia*, *Ulmus scabra*, *Acer pseudoplatanus*, *Populus alba*.

Висновки:

1. Дендрофлора парку ім. Ю. Гагаріна представлена 29 видами дерев, 13 видами чагарників і 2 видами ліан, які належать до 24 родин. Тільки третина екземплярів має добрий життєвий стан.
2. Частка інтродукованих видів становить 62 %. Найбільше пошкоджених екземплярів припадає саме на частку таких рослин.
3. Більша частина дерев потребує заміни або санітарного чи омолоджувального обрізування. Найбільш доцільно під час реконструкції висаджувати такі види, як *Picea pungens*, *Tilia platyphyllos*, *Acer pseudoplatanus*, *Thuja occidentalis*, *Juniperus sabina* та *Juniperus squamata*.

Література

1. Бессонова В.П. Інвентаризація та оцінка стану деревних насаджень парку ім. Л.В. Пісаржевського м. Дніпропетровськ / В.П. Бессонова, О.Є. Іванченко // Международные чтения, посвященные 110-летию со дня рождения Л.И. Рубцова. – К., 2012. – С. 259-263.
2. Інструкція з технічної інвентаризації зелених насаджень у містах і селищах міського типу, затверджена Наказом Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 24.12.2001 року // Офіційний вісник України. – 2002. – № 10. – С. 223.
3. Кучерявий В.П. Озеленення населених місць / В.П. Кучерявий. – Львів : Вид-во "Світ", 2005. – 358 с.
4. Орлов О.О. Дендрофлора парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва ім. Ю. Гагаріна (м. Житомир) / О.О. Орлов, В.Т. Харчишин // Лісівництво і агролісомеліорація : зб. наук. праць. – Харків : Вид-во УкрНДЛГА. – 2011. – Вип. 119. – С. 112-118.
5. Практикум по лесоводству. – Минск : Изд-во "Выш. шк.", 1989. – 311 с.
6. Ситнік С.А. Дендрофлора парку ім. Т.Г. Шевченка м. Дніпропетровськ / С.А. Ситнік, В.П. Бессонова // Науковий вісник національного аграрного університету. – 2010. – Вип. 152.1. – С. 159-165.
7. Ситнік С.А. Дендрофлора Севастопольського парку міста Дніпропетровськ / С.А. Ситнік, В.М. Ловинська, І.А. Зайцева, О.О. Вербицька // Питання біоіндикації та екології. – 2010. – Вип. 15.1. – С. 80-87.
8. История создания и развития Ботанического сада. [Электронный ресурс]. – Доступный с <http://botsad.dsu.dp.ua/>.

Пономарева О.А., Бессонова В.П., Иванченко О.Е. Дендрофлора парка им. Ю. Гагарина в Днепропетровске

Дендрофлора парка им. Ю. Гагарина представлена 29 видами деревьев, 13 видами кустарников и 2 видами лиан, относящихся к 24 семействам. Преобладающее количество видов (62 %) являются интродуцированными. Возраст большинства деревьев составляет около 50 лет. Только 35 % растений имеют хорошее жизненное состояние. Это представители таких видов, как *Tilia platyphyllos* Scop., *Ailanthus altissima* (Mill.) Swingle, *Juglans regia* L., *Ulmus parvifolia* Jacq., *Ulmus scabra* Mill., *Acer pseudoplatanus* L., *Populus alba* L. Наибольшее количество поврежденных обнаружено у представителей таких видов, как *Robinia pseudoacacia* L., *Gleditsia triacanthos* L., *Aesculus hippocastanum* L., *Fraxinus excelsior* L., *Betula pendula* Roth, *Acer negundo* L., *Ulmus scabra* Mill., *Quercus robur* L., которые составляют более половины древесной растительности парка.

Ключевые слова: дендрофлора парка, жизненное состояние.

Ponomariova O.A., Bessonova V.P., Ivanchenko O.E. Dendroflora of Dnipropetrovsk Yu. Gagarin Park

Dendroflora of Yu. Gagarin Park is represented by 29 tree species, 13 shrub species, and 2 types of liana, which belong to 24 families. The overwhelming number of species (62 %) are of introduced. The age of most of the trees is about 50 years. Only 35 % of plants are in a good vegetate state. They are representatives of species such as *Tilia platyphyllos* Scop., *Ailanthus altissima* (Mill.) Swingle, *Juglans regia* L., *Ulmus parvifolia* Jacq., *Ulmus scabra* Mill., *Acer pseudoplatanus* L., *Populus alba* L. The greatest amount of damage is found in such species as representatives of *Robinia pseudoacacia* L., *Gleditsia triacanthos* L., *Aesculus hippocastanum* L., *Fraxinus excelsior* L., *Betula pendula* Roth, *Acer negundo* L., *Ulmus scabra* Mill., *Quercus robur* L., which account for more than half of the woody vegetation of the park.

Keywords: park, dendroflora, vegetate state, species, vegetation, tree, shrub, liana.

УДК 630*[5+174.754]

Доц. Т.В. Юськевич, канд. с.-г. наук;

доц. Р.Р. Вицега, канд. с.-г. наук – НЛТУ України, м. Львів

ОСОБЛИВОСТІ ТАКСАЦІЇ ЗАПАСУ ДЕРЕВОСТАНІВ СОСНИ ВЕЙМУТОВА В УМОВАХ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ

Узагальнено відомості щодо розповсюдження сосни Веймутова в лісових насадженнях Західного регіону України. Уточнено методику оцінювання запасу біогруп. Наведено статистики рядів розподілу дерев за діаметром та висотою. Визначено основні лісівничо-таксаційні показники деревостанів та окремих біогруп. Виконано розрахунок запасу модальних пристигаючих, стиглих та перестійних деревостанів та запаси біогруп сосни Веймутова в умовах Західного регіону України. Встановлено, що насадження сосни Веймутова є високопродуктивними. При цьому спостерігається збільшення стовбурового запасу в окремо сформованих біогрупах.

Ключові слова: сосна Веймутова, запас, лісові насадження, біогрупи, Західний регіон України.

Вступ. На території Західного регіону України зростають високопродуктивні чисті та мішані деревостани, у складі яких здебільшого переважають корінні породи (сосна, бук, дуб, ялина, ялиця тощо). Проте аналіз лісового фонду вказує, що тут зростають також високопродуктивні деревостани за участю інтродукованих видів, зокрема сосни Веймутова. Так, за даними Державного агентства лісових ресурсів України (актуалізована база даних "Лісовий фонд України" станом на 2011 р.), у вісьмох обласних управліннях лісового та мисливського господарства (далі – ОУЛМГ¹) Західного регіону України кількість таксаційних виділів, у складі яких є сосна Веймутова, становить 298 шт. Натомість площа таких насаджень становить 770,1 га. Частку площ та кількість виділів за участю сосни Веймутова в розрізі ОУЛМГ зображено на рис. 1.

Найбільша частка виділів та площ за участю сосни Веймутова зосереджена у Львівському (відповідно 45,6 % та 36,0 %) та Івано-Франківському (відповідно 19,5 % та 29,6 %) ОУЛМГ. Дещо менше таксаційних виділів з сосною Веймутова зосереджено в Рівненському та Тернопільському ОУЛМГ. Час-

¹ Дослідження виконано на території Волинського, Закарпатського, Івано-Франківського, Львівського, Рівненського, Тернопільського, Хмельницького та Чернівецького обласних управлінь лісового та мисливського господарства Державного агентства лісових ресурсів України.